

nost a nemohou býti uznávána za podklad soukromoprávních nároků třetích osob.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Podle žaloby domáha se žalobce zaplacení toho, co vydal za žalovanou obec jako její pokladník, a dovozuje nárok ze srovnání příjmů a výdajů za obec. Hospodaření s obecními penězi není ponecháno na vůli ani pokladníkovi ani starostovi obce, nýbrž jest upraveno zákonem čís. 329/21 a čís. 77/1927. Požaduje-li žalobce od obce náhradu peněz za ni vydaných, musí především uvést a prokázat, že šlo o výdaje podle předpisu zákona (§ 8 a násl.), neboť jen takové výdaje mohly se státi platně a s právním účinem pro žalovanou obec. Bez průkazu splnění těchto náležitostí není žalobcův nárok oprávněn. Poskytl-li odvolací soud žalobci možnost, by doplnil žalobní údaje, není žalobce tím stížen.

Čís. 10535.

Zákon ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n. o konečné úpravě rakouských a uherských válečných půjček.

Dluh jest zaplacen teprve přijetím odškodňovacích dluhopisů vydaných za zastavené válečné půjčky, ať se tak stalo kdykoliv, třebas i delší čas po účinnosti zákona čís. 216/1924. Až do přielití těchto dluhopisů jest dlužník povinen platiti věřiteli smluvené úroky ze zápůjčky, nikoliv jen rozdíl mezi smluvenými úroky a kuponovými výtěžky z odškodňovacích dluhopisů ode dne 1. července 1924.

(Rozh. ze dne 14. února 1931, Rv II 140/30).

Žalovaný vypůjčil si dne 2. ledna 1919 u rakousko-uherské banky 19.000 K a dal na tento dluh do zástavy rakouskou válečnou půjčku v nominální hodnotě 25.800 K. Žalovaný splatil dne 16. března 1928 jistinu odevzdáním 3% odškodňovacích dluhopisů nominale 19.360 Kč, uznáv, že dluží úroky až do 1. července 1924. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se československý stát, zastoupený Národní bankou československou, na žalovaném zaplacení úroků též za dobu od 1. července 1924 až do 16. března 1928. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby. D ů v o d y: Podle přednesu stran jde hlavně o právní otázku, zda žalovaný podle zákona čís. 216/1924 jest povinen zaplatiti úroky od 1. července 1924 do odevzdání odškodňovacích dluhopisů, což se stalo, jak nesporno, dne 16. března 1928. Skutečností jest, že žalovaný až do odevzdání dluhopisů byl žalující straně jako dlužník původního lombardního dluhu zavázán, an tento dluh byl zapraven teprve odevzdáním těchto dluhopisů. Z tohoto zjištění plyne, že žalovaný byl povinen dostáti svým povinností z této smlouvy o zápůjčku podle § 983 a násl. občanského zákona a zákona ze dne 14. června 1868 čís.

62 ř. zák. a zákona ze dne 15. května 1885 čís. 79 ř. zák. i podle § 1333 obč. zák. a to až do 16. března 1928 a byl proto také povinen, platiti smluvené úroky. Podle § 15 zákona ze dne 30. září 1924 čís. 216 sb. z. a n. jest zástavní věřitel povinen, přijmouti celou položku odškodňovacích dluhopisů vydaných na místě zastavené válečné půjčky k úplnému zaplacení kapitálu zajištěného válečnou půjčkou. Tento dluh činí v souzeném případě na jistině 19.300 Kč. Že tím i úroky mají býti zaplacený, zákon neustanovuje, takže úroky z kuponů, které v době odevzdání pokud se týče převzetí dluhopisů se staly splatnými, rovněž jsou určeny ke krytí dluhů na kapitálu. Kdyby byl měl zákonodárce jiný úmysl, byl by to v zákoně vyjádřil, jak jest tomu pro případ zmíněný v § 15 prvý odstavec poslední věta cit. zákona. Zákon jest vydán ku prospěchu vlastníků válečných půjček, tedy v neprospěch zástavních věřitelů, tak že podle všeobecných zásad občanského práva (na př. §§ 869, 915 obč. zák.), ani toto zákonné ustanovení nemůže býti vykládáno v neprospěch zástavních věřitelů. Promlčení úroků nenastalo důsledkem ustanovení zákona ze dne 26. března 1925 čís. 44 sb. z. a n.

Oprávnění žalující strany na úroky tkví v uvedeném zákonném ustanovení, takže o obohacení žalující strany ve smyslu § 1431 a násl. obč. zák. nemůže býti řeči. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Jako právně mylný napadá odvolatel především názor prvního soudu, že žalovaný až do odevzdání dluhopisů byl straně žalující jako dlužník z původního lombardního dluhu zavázán, an tento dluh byl zapraven teprve odevzdáním těchto dluhopisů. Výtka ta jest však lichá a odvolatel sám si mylně vykládá smysl a účel zákona čís. 216/24 sb. z. a n., zejména ustanovení § 15. Vždyť tento zákon neumožnil výměnu válečných půjček za odškodňovací dluhopisy všeobecně, nýbrž jen určitým, hospodářsky slabším vlastníkům půjček, pokud vyhovovali zcela určitým podmínkám v §§ 2—7 zák. zevrubně vytčeným, a to tak, že každý vlastník půjček musil o výměnu zakročiti individuálně a prokázati, že jsou u něho splněny zákonné podmínky. Teprve pak byly vydány odškodňovací dluhopisy jednotlivým vlastníkům, po případě lombardním věřitelům. Nemůže proto v duchu zákona býti řeči o jakémsi jednotném a obecném rozhodném dnu pro všechny osoby k výměně oprávněné. Tomu svědčí neklamně i doslov § 15, jenž zástavním věřitelům jen ukládá povinnost, by od dlužníků vyhovujících předpokladům tam uvedeným přijmuli celou položku odškodňovacích dluhopisů vydaných za zastavené válečné půjčky na úplné zaplacení kapitálového dluhu zajištěného válečnými půjčkami. Jest tudíž zřejmo, že lombardní dluh a tudíž i závaznost lombardního dlužníka k zaplacení neuhasíná tu obecně ze zákona, nýbrž v každém jednotlivém případě teprve odevzdáním odškodňovacích dluhopisů. Zcela pochybný jest proto výklad odvolatelův, že prý jeho závaznost z lombardního dluhu přestala ne-li již dnem 1. července 1924, tož nejposléze v den účinnosti zákona, to jest 25. října 1924, a tím pozbývají opory další vývody, které odvolatel na toto své mylné stanovisko navazuje. Nesrovnalosti, na něž odvolatel na podporu svého výkladu zákona poukazuje, že totiž, mělo-li by pojeti

prvého soudu býti správné, vedlo by to v jednotlivých případech k velmi rozdílným výsledkům, pokud jde o povinnost k úrokování lombardního dluhu, jsou jen nezbytným důsledkem toho, že zákon nestanovil určité jednotné lhůty pro vydání odškodňovacích dluhopisů a jejich odevzdání lombardním věřitelům, ale proto nelze ještě risiko přesunovati na bedra lombardních věřitelů. Podle důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona (čís. 4812 tisků posl. sněmovny Národního shromáždění republiky Československé) sice »lombard nesmí býti překážkou výměny a břímě tížící dlužníka musí býti zmírněno v případech hodných ohledu. S druhé strany nutno zmenšiti též případné ztráty zástavního věřitele plynoucí z lombardu válečných půjček. Ohled na zástavní věřitele jest diktován úvahou, že tito, jako zvláště peněžní ústavy, uložili v lombardních zápůjčkách svěřené prostředky. Proto ukládá návrh zákona věřiteli povinnost předložit zastavené válečné půjčky k výměně a přijmouti odškodňovací dluhopisy za ně vydané do zástavy na místě zastavených válečných půjček, a to i při redukci jmenovité hodnoty jako zástavu rovnocennou«. Zcela případně zdůraznil tedy prvý soud, že zákon jest vydán na prospěch určité skupiny vlastníků válečných půjček, ale (výjimečně) v neprospěch zástavních věřitelů, takže již podle obecných pravidel vykládacích jest v pochybnosti vykládati závazky a břemena lombardním věřitelům uložená spíše omezivě než-li rozšiřivě. S tohoto hlediska prvá stolice také správně vyřešila právní otázku této pře o počítání úroků z lombardního dluhu. Zákon stanoví v § 15 výslovně, že zástavní věřitel jest povinen přijmouti celou položku odškodňovacích dluhopisů vydaných na zastavené válečné půjčky na úplné zaplacení kapitálového dluhu zajištěného válečnými půjčkami. Ani slovem nezmiňuje se tu zákon o tom, že vlastník válečné půjčky a spolu lombardní dlužník může splatné úrokové kupony od vydaných odškodňovacích dluhopisů odstříhnouti a pro sebe použít, nebo že tyto úrokové kupony mají býti započteny na lombardní úroky, jež má dlužník platiti. Zákon nerozlišuje vůbec mezi úrokovými kupony v době jeho účinnosti splatnými a kupony dosud nesplatnými, a proto výrazem »odškodňovacích dluhopisů« v první větě § 15 nelze rozuměti jen plášťové archy vydaných dluhopisů, nýbrž i kuponové archy jako jejich součástky k nim patřící, takže i tyto úrokové kupony, v době převzetí dluhopisů splatné, jest zástavní věřitel povinen přijmouti podle tohoto zákonného ustanovení na úplné zaplacení kapitálového dluhu, tedy nikoliv též na zaplacení lombardních úroků, an zákon výslovně nevyjádřil opak. Podle toho zanikla povinnost žalovaného úrokovati lombardní dluh teprve odevzdáním odškodňovacích dluhopisů, dnem 16. března 1928, prvá stolice právem přikla žalobci normální lombardní úroky od 1. července 1924 do 16. března 1928 číselně nesporné, a nemůže býti řeči ani o tom, že tím žalobce v rozporu se zákonem byl bezdůvodně obohacen, byť i jen o rozdíl mezi normálními úroky lombardními a mezi úroky z odškodňovacích dluhopisů.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

•Po stránce právní jest věc posouditi jen podle § 15 první odstavec, první věta zákona č. 216/24. O tom není sporu. Předpisem tím stanovena byla povinnost zástavního věřitele přijmouti za určitých předpokladů celou položku odškodňovacích dluhopisů vydaných za zastavené válečné půjčky na úplné zaplacení kapitálového dluhu zajištěného válečnými půjčkami. Zákon stanoví, kdy přestává závazek dlužníkův, jen poukazem na věřitelovu povinnost přijati dluhopisy na zaplacení dluhu, aniž při tom stanoví určitý den. Dluh jest tudíž zaplacen teprve přijetím odškodňovacích dluhopisů, což platí i časově, ať se tak stalo kdykoliv, t. j. i delší čas po účinnosti zákona č. 216/24. Až do přijetí těchto dluhopisů trvá dluh nadále a trvá i poměr dlužníka k věřiteli se všemi důsledky z něho plynoucími, tudíž i dlužníková povinnost platiti věřiteli smlouvené úroky ze zápůjčky. Dokladem správnosti tohoto názoru jest skutečnost, že zákon nestanoví v první větě odst. (1) § 15, co se má státi se smluvními úroky, na rozdíl od doslovu druhé věty téhož odstavce. Z mlčení zákona lze dovoditi jen to, že zákon nechtěl nic změnit na dlužníkově povinnosti co do smluvních úroků až do zaplacení kapitálového dluhu. Tím dojde sice k nestejnému výsledku pro jednotlivé dlužníky, ale o splnění náležitostí § 15 zák. nerozhoduje zástavní věřitel, nýbrž záleží především na dlužníkovi, by si podle § 17 vymohl co nejdříve potvrzení tam uvedená. Nelze proto žádati na věřiteli, by čekal s požadováním smluvních úroků až do skutečného odevzdání odškodňovacích dluhopisů a spokojil se po tu dobu s výtěžky z kuponů, jichž se mu má dostati s oněmi dluhopisy. Důsledkem oné zásady nelze schváliti další právní názor dovolatelův, že jest povinen platiti jen rozdíl mezi smluvními úroky a 3% kuponovými výtěžky ode dne 1. července 1924. Výhody poskytnuté zákonem č. 216/24 vlastníkům válečných půjček rozšířeny byly, pokud šlo o lombardní dlužníky, v neprospěch lombardních věřitelů. Podle § 14 musí zástavní věřitel přijmouti do zástavy odškodňovací dluhopisy na místo dosud zastavených válečných půjček, ač podle § 13 vydáno bylo za 100 K půjček 75 Kč dluhopisů. Druhá věta odst. (1) § 14 změňuje dokonce i ustanovení smluvní. Ještě dále jdou ustanovení § 15 upravující zvláštní způsob zaplacení kapitálového a případně i úrokového dluhu. Jde tu vesměs o výhody poskytnuté na újmu zástavních věřitelů, a nelze proto výhody ty rozšiřovati dále, než jak byly stanoveny zákonem výslovně. Jest-li zástavní dlužník povinen až do převzetí odškodňovacích dluhopisů zástavním věřitelem jako do zaplacení dluhu platiti smlouvené úroky, a to jest skutečně povinen, nelze tuto dlužníkovu povinnost zmenšiti uznáním, že dlužník, dluhující věřiteli smluvní úroky, může si od nich odečísti výtěžek kuponů až do převzetí dluhopisů. Následkem toho byl by v nevýhodě dlužník, jenž řádně platil smluvní úroky až do zaplacení dluhu podle § 15, neboť nelze mu přiznati nárok na dodatné vydání splatných kuponových výtěžků. Zákon nutí zástavního věřitele, by na zaplacení dluhu přijmul celou položku odškodňovacích dluhopisů, aniž stanoví při tom něco o kuponech

již splatných. Tím poskytuje věřiteli odškodňovací dluhopisy tak jak jsou, ne teprve po oddělení splatných již kuponů. Dlužník, jenž podle § 15 sprostěn jest úplně kapitálového dluhu, nemůže se domáhati ještě další výhody, t. j. kuponů splatných až do zaplacení dluhu. Kdyby byl zákon chtěl přiznati dlužníku i tuto další výhodu, byl by tak musil učiniti výslovně, neboť jinak to z něho neplyne.

Čís. 10536.

V mimosoudní výpovědi musí býti údaje, vyznačené v § 562, odstavec první a druhý, c. ř. s., nikoliv však i návrhy tam uvedené. Jen, má-li míti účinky soudní výpovědi, musí vyhovovati předpisům § 565, třetí odstavec, c. ř. s. Pak jest exekucním titulem podle § 1 čís. 18 ex. ř. Chce-li vypovídaný odvrátiti účinky mimosoudní výpovědi, musí proti ní podati v zákonité lhůtě u soudu námitky.

Písemnou mimosoudní výpověď není třeba doručiti straně do vlastních rukou. Stačí, byla-li doručena podle předpisů o náhradním doručování doporučených listovních zásilek.

(Rozh. ze dne 14. února 1931, Rv II 903/30.)

Pronajímatel dal nájemci výpověď z pronajatých místností mimosoudní výpovědí, proti níž nebyly podány námitky. Žalobu o vyklizení místností procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Odvolání jest odůvodněno. Prvý soud právně pochybil, maje za to, že výpovědí nebyla zrušena nájemní smlouva, ježto výpověď nemá náležitostí §§ 562 a 565 c. ř. s. a že bylo by potřebí řádné výpovědi ke zrušení nájmu, nikoliv vyklizovací žaloby. V souzeném případě, jak jest mezi stranami nesporno, byla dána výpověď mimosoudní písemná, jež byla doporučeně zaslána na adresu žalované. To stačí, by jí bylo přivedeno zrušení nájemního poměru mezi stranami ohledně vypovídaných místností. Pravdu má odvolatel, tvrdě, že bylo věcí žalované, by podle § 567 c. ř. s. podala proti výpovědi soudní námitky, chtěla-li se vyvarovati toho, by nenastalo zrušení nájemního poměru, a jest proto potřebí v tomto sporu zabývati se jen otázkou, zda námitky tyto byly podány, čili nic. Ježto jest nesporno, že námitky nebyly podány, trvá účinek výpovědi, dnem 28. února 1930 jest považovati poměr mezi stranami ohledně obchodních místností, který jest, jak z předloženého nesporného opisu smlouvy ze dne 25. ledna 1927 plyne, i poměrem nájemním, za uhaslý a, ježto žalovaná nevyklidila dosud místnosti, právem se domáhá žalující strana jich vyklizení žalobou. Ostatní stranou žalovanou uplatňované námitky lze nechat mimo úvahu, ježto pro posouzení sporné otázky jsou nerozhodné. Jen ohledně toho, že výpověď žalované nebyla doručena, budiž podotknuto, že svědkové potvrdili, že výpověď došla, že ji manžel žalované vzal na vědomí a okolnost, že svědci nesdělili výpověď žalované, nelze přičísti k tíži